

اقتصاد، فرهنگ و خیزش عوام‌گرایی راست

نوید رئیسی

چکیده:

ما در این مقاله با معرفی سیاست‌های حمایت‌گرایانه به عنوان بعد دوم سیاست‌گذاری، چرایی گرایش عمومی به سیاست‌های عوام‌گرایانه راست در دنیای غرب را به صورت نظری مورد مطالعه قرار می‌دهیم. به طور خاص، ما ساختار نظری را معرفی می‌کنیم که در آن رقابت‌های سیاسی در دو بعد بازتوزیع و سیاست‌های حمایت‌گرایانه صورت می‌پذیرد و عوام‌گرایی راست به صورت مجموعه سیاست‌هایی شامل بازتوزیع پایین و حمایت‌گرایی شدید تعریف می‌شود. سیاست‌های حمایت‌گرایانه در چهارچوب معرفی شده واجد دو تاثیر همزمان هستند: اول، گرچه به عنوان سیاست‌های اقتصادی رفاه کل جامعه را کاهش می‌دهند اما در عین حال، موجب تغییر توزیع دستمزد در اقتصاد به نفع کارگران غیرماهر و به زیان کارگران ماهر می‌شوند؛ دوم، به عنوان سیاست‌های فرهنگی در تقابل با ارزش‌های پیشرو مانند مدارا، کثرت‌باوری و چندفرهنگ‌گرایی قرار می‌گیرند. ما نشان می‌دهیم که چنانچه رواداری فرهنگی به اندازه کافی قوی باشد، آنگاه رقابت‌های سیاسی در بعد بازتوزیع صورت می‌پذیرد و پی‌آمد سیاسی رقابت‌های انتخاباتی، مجموعه سیاست‌هایی شامل بازتوزیع متعادل و تعهد به جهانی‌شدن خواهد بود (تعادل مستقر). در مقابل، چنانچه شکاف فرهنگی عمیق بوده و علاوه بر آن فاصله دستمزد کارگران ماهر و غیرماهر گسترده باشد، آنگاه بازتوزیع پایین و حمایت‌گرایی شدید، برآمد اکثریت خواهد بود (تعادل عوام‌گرایی راست). در این حالت رای‌دهندگان طبقه متوسط به‌رغم تعهد به جهانی‌شدن - چه به لحاظ اقتصادی و چه به لحاظ فرهنگی - بدلیل شکاف عمیق دستمزدها و متضرر شدن از دولت رفاه، آرای خود را به نفع عوام‌گرایان راست به صندوق می‌ریزند. رای‌دهندگان بیگانه‌هراس طبقه فقیر نیز به‌رغم بازتوزیع پایین در سیاست‌های عوام‌گرایان راست، این سیاست‌ها را بنابر ماهیت فرهنگی مقابله‌جویانه آن با ارزش‌های پیشرو به سیاست‌های مستقر ترجیح می‌دهند. نتایج حاصل از مقایسه تطبیقی مدل نظری پیشنهادی نشان می‌دهد که افزایش شکاف فرهنگی و عمیق‌تر شدن شکاف دستمزد، احتمال قرارگرفتن در تعادل عوام‌گرایی راست را افزایش داده و در نقطه مقابل، افزایش نابرابری از کانال افزایش جذابیت بازتوزیع، احتمال قرارگرفتن در این تعادل را کاهش می‌دهد. در نهایت، چهارچوب نظری پیشنهادی امکان بررسی تاثیر محدودسازی ورود و خروج سرمایه بر حمایت از عوام‌گرایی راست و نیز چگونگی اثرگذاری بیگانه‌هراسی بر تقاضای بازتوزیع را فراهم می‌کند.

واژگان کلیدی: عوام‌گرایی راست، سیاست‌های حمایت‌گرایانه، بیگانه‌هراسی، بازتوزیع، اقتصاد سیاسی